

Gözəlliyi göz oxşayır Naxçıvanın

Publisistik düşüncələr

Mənim düşüncəmdə Naxçıvan adının etimoloji anlamını-- "cahanın naxışı" mənasını bu gün dolğunluğu ilə ehtiva edir. Qədim memarlıq inciləri, müasir arxitektura üslubunda ucalan yaraşıqlı tikililəri, geniş, abad yolları, küçə və meydanları ilə göz oxşayır bu şəhər. Xüsusilə də, ala -yaşıla bülənd olan, səliqə-səhman əhatəsində gül-çiçək rayihəli parkları, istirahət ünvanları qəlbə rahatlıq, ruha, duyğuya, düşüncəyə tərəvət gətirir... Bu şəhərdə hansı ünvana üz tutsan, hara baxsan insan ruhuna toxunan bir gözəllik mənzərəsi açılır göz önündə. Yaşillıq əsrarəngizliyi fonunda nazlanan "Əcəmi seyrəngahı" ecazkar "Qızlar bulağı" və bu ünvanda əsrlərin o üzündən sirli memarlıq ornamentləriylə heyrət yaradan Əcəmi Əbubəkir oğlunun şah əsəri olan "Möminə xatun" möhtəşəmliyi, Açıq Səma Altında Muzey sanki insanı sehrlə bir aləmə aparır, qədimliklə çağdaşlıq harmoniyası xoş duyğu selində yorğunluğu, kədəri də silib aparır. Abadlığın, təmizliyin hökm sürdüyü bu məkanda sanki hər şey - köklü-köməclli ağaclar, yaşillıq içində güllər, çiçəklər belə daha saf, daha ümidli, daha canlı görünür...

Bu fikirləri təkcə söz açdığım bu ünvan haqqında deyil, Naxçıvan şəhərinin hər güşəsi barədə desək, yanılmaz. Beləcə, gözəlliyi göz oxşayır Naxçıvanın. Bu gözəlliyi yaradan, torpağı, yurdu cənnətməkan eləyən, onun əsrarəngizliyini qoruyub zənginləşdirənsə bu diyarın vətənpərvər, torpağa bağlı insanlarıdır. Yaşı, tarixi minillikləri ötən bu şəhər, təkcə qədimliyi, maraqlı relyef quruluşu, zəngin təbiəti ilə deyil, yurda, torpağa bağlı insanları ilə də seçilir, fərqlənir. Sərtlikdə dağlarına, qayalarına, kövrəklikdə Xan Araza bənzəyən bu insanlar yaratdıqları gözəllikləri böyük sevgiyə qoruyub, zənginləşdirirlər. Bu düşüncələr demək olar ki, sakini olduğum şəhəri hər dəfə dolaşdıqca fikrimə hakim kəsilir. Onları qələmə almaq, oxucularla bölüşmək istəyi isə bir şəhər işə gedərkən gördüyüm, şahidi olduğum mənzərə səbəb oldu. ... Həmin gün səhərdən yağan narın yağış yenidən kirmişdi. Əbədi məşəlimiz Günəş mavi səmamızdan, buludlar arxasından gülümseyir, ılıq hərərlə təmas etdiyi torpaqdan ətrafa xoş rayihə yayılırdı. Və yolboyu yürüdükcə havanın xoş tərəvəti əhval-ruhiyyəyə sirayət edir, yağışla yuyunan təmiz şəhər mənzərələri--al şəfəqlər, bərq vuran islaq yaşillıqlar, gülkarlıqlar, güllər göz oxşayır, könül xoşluğu yaradır. Qeyri-ixtiyari bu əsrarəngizliyi yaradan, qoruyan, insanların əməyini alqışlayır, minnətdarlıq ifadə edirsən.

Və fikirləşirsən ki, torpağa ting, kol əkmək, yaşillıq salmaq, abadlıq yaratmaq asandır, çətini əkiləni, salınanı, yaradılanı qorumaq, təmizlik edib səliqə-səhman içində saxlamaq, torpağa alın təri töküüb, əkilənin qayğısına qalmaq, hər gülün, çiçəyin nazını çəkməkdir. Bu mənada

onların əməyi, zəhməti yurdseverlik, vənənpərvərlik meyarı olmaqla alqışlanası, təqdirolunasıdır... Onların çoxu bu şəhərdə hər kəsdən tez oyanır, səhərin şirin yuxusundan olub alatoranlıqdan işlərinin başına keçirlər. Şəhərin təmizlik işçilərini deyirəm. Bizlərin təmiz gördüyümüz şəhərin hər güşəsini - yollarını, səkilərini, tinlərini, dalanlarını silib-süpürürlər, etinasız, laqeyd adamların atdığı tullantılardan təmizləyirlər.

Nə yağış, nə külək, nə soyuq, nə də isti onların əlini işdən soyutmur.

Adətən üzləri, başları örtülü olsalar da, gözlərində işıq parıltısı, əllərində zəhmət naxışları görünür. Bu sırada şəhərin abadlıq, yaşillıq işçilərini də qeyd etmək, onlar barədə də xoş söz demək yerinə düşər. Bəli, Naxçıvan şəhərinin belə gözoxşayan, səliqəli, abad, yaraşıqlı görkəmində təmizlikçilərlə yanaşı onların da zəhmət payı az deyil. Maraqlısı odur ki, bu insanların böyük əksəriyyəti də orta və yaşlı nəslin nümayəndələridir. Deyirlər insan yaşlandıqca əli işdən, ruhu zəhmətdən yorulur. Amma bu fikrin nə qədər yanlış olduğunu görmək üçün sadəcə bir şəhər onların öz işlərinə necə həvəslə, məsuliyyətlə yanaşdıqlarını görmək kifayətdir. Və onlara baxdıqca işə münasibətdə yaş həddinin nisbi olduğu qənaətinə gəlisən. Düşünürsən ki, həqiqətən yaş sadəcə, bir rəqəmdir: həvəsin, istəyin, ruh və yurda, torpağa sevginin böyüklüyü qarşısında yaşın dəyəri yoxdur.

Bu insanların yaşı bəlkə də 60-ı ötüb və ya hələ çatmayıblar o yaşa. Amma bildiyim bir şey var: onlarda yurd, torpaq eşqinin alovu səngiməyib. Onlar gördükləri işi ürəklə, sevgi ilə, yorulmadan, usanmadan yerinə yetirirlər. Ağacların, kolların kökünü ətrafını yumşaldır, çiçəklərin əhatəsində əlaq otlarını təmizləyir, yaşillıqları sulayır, həm də qayğıyla, diqqətlə, nəvazişlə... Sanki, bu işlər onlar üçün təkcə fiziki zəhmət deyil, eyni zamanda, zövqdür, gözəllikdən feyziyab olmaqdır. Onlarla--şəhərin təmizlik, yaşillıq işçiləri ilə dəfələrlə həmsöhbət olmuşam. Bu nürsimalı, təbəssümlü insalarla ünsiyyətdən hər dəfə də məmnun qalmışam. Qulluq etdikləri həyat rəmzi yaşillığın saflığı, gül-çiçək paklığı, sanki, onların iç dünyalarına çokub. İnam və ümüdlərinə, həyata baxışlarına, insanlığa münasibətlərinə sirayət edib.

Düzü, onlarla ünsiyyətdən yorulmursan, usanmırsan, xoş ovqata köklənirsən. Bir dəfə onların yaxınlığından ötürkən gördüyüm, eşitdiyim, şahidi olduğum hadisədən çox müəssir oldum. Elə həmin vaxt adını, soyadını öyrəndiyim İsa Əhmədov adlı yaşlı adam belini dikəldib işinə ara verdi. Yaxınlığında ki ağacın dibini yumşaldan iş yoldaşına səsləndi:- bir dayan, ay Azər, gəl nəfəsimizi dərek, - dedi. Və ci-

bindən bir qoz çıxarıb əlindəki qayçıya vuraraq sındırdı. Ləpənin bir üzünü özü götürüb, digərini yanına çatan kişiye uzatdı. O, yemədiyini israr etsə də, dostu əl çəkmədi. Məcbur qalıb götürdü. Hər ikisi o kiçik ləpələri təbəssümlə, iştahla

yedilər. Sonra da Azər Xərayev cibindən bir portağal çıxarıb təbəssümlə soydu və tən bölüb dostuna verdi.

Açıq, onların bu paylaşımından, bir-birinə səmimiyyətlərindən, mehribanlığından duyulanmamaq olmur. Və fikirləşirəm ki, əlində olanı başqasıyla paylaşmaq səmimiyyət meyarı olmaqla əsl insanlıq nümunəsidir və kaş hər kəs belə anlaşımağı, bu cür paylaşmağı bacara bilsə. Ömürləri alın təri ilə halal ruzi qazanmaqla keçən, əlləri zəhmət naxışlı bu işçilər kimi... Beləcə, düşüncəmdə nəcib xislətli adamları, insanlığa örnek əxlaqi-mənəvi keyfiyyətləri, mehribanlığı, əməksevərliyindən yaranan xoş duyğu selində alqışlayıram. Və fikirləşirəm ki, nə yaxşı xalqımıza, millətimizə məxsus milli -mənəvi dəyərlərimizi yaşadan, zənginliyini qoruyan insanları--mız çoxdur"- deyərək, içimdə onları alqışlayıram Bəli, qədim Naxçıvan şəhəri çağdaş memarlıq ənənələri inikas etdirən yeni tikililər, təmir-bərpa işləri, abadlıq ünvanları ilə daha da gözəllik məkanına çevrilir. Göz oxşayan, könül rahatladan yaşıl parklar, gül-çiçəklə əhatələnən yaraşıqlı ünvanlarla daha ecazkar görkəm alır. Təbii ki, yaratmaq, qurmaq xoş məramlı işdir, əməldir, ən əsas işə yaradılanı, salınanı, qurulanı qorumaq, bu əsrarəngizliyi saxlamaq, zənginləşdirməkdir.

Bu yazıda haqqında danışdığım insanlar da bu nəcib və vacib işi yerinə yetirir, doğma şəhərimizin təmizliyinin, yaşillığının qayğısına qalırlar. Həm də həvəslə, ürəklə, böyük ruh yüksəkliyi ilə bu gözəlliklərə dəyər verməklə. Canınız sağ, işiniz avand olsun! Qəlbinizdən Yurd, Vətən sevdası azalmasın, əlləriniz heç vaxt yorulmasın. Sizin sayənizdə bu şəhərin gözəllikləri, səliqə-səhmanı qorunur. İnsanlığa örnek zəhmətinizi, əməyinizi alqışlayır, minnətdarlıq ifadə edirik.